

Horodyskaya O.N.

PERSONAL SELF-DETERMINATION PROBLEM IN MODERN SOCIETY

In the article it was made the attempt to realize the situation in which modern man, in particular future technical specialist got to live and to act. The functions and the opportunities of the social-humanitarian and philosophical knowledge in the formation process of technical specialist as a human and a professional were considered. Especial attention was paid to the specific character of the power and knowledge interrelations and their influence on the man's self-determination.

Key words: modern society, social-humanitarian sphere, an individual, power, knowledge.

Стаття надійшла до редакції 06.04.15

УДК 378+37.03

*Квасник О.В.,
Харків, Україна*

РОЛЬ ЦИКЛУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ІНЖЕНЕРА

Постановка проблеми. На сьогодні перед вищою технічною освітою постає проблема у пошуці такого фахівця інженерно-технічного напрямку, який мав змогу відповідати вимогам доби та запитам суспільства, а також був спроможний модернізувати своє соціокультурне середовище та умови свого існування. Завдання інженера – не просто зміна світу навколо, а його покращення в інтересах життя та здоров'я людини. Цикл психолого-педагогічних дисциплін відносять до розділу гуманітарної підготовки майбутнього фахівця. Вона передбачає глибоку світоглядну основу, високу духовність, правову обізнаність, глибокі знання в галузі управлінських технологій та етичне виховання. Особливістю гуманітарної підготовки в технічному вузі є її випереджальний характер. Чим успішнішою є ця підготовка на початку кожного циклу навчання, тим більшою мірою оптимізується сприйняття найскладніших фундаментальних і практичних сторін технічного знання. Відомо, що наша цивілізація останнім часом прагне до об'єднання та симбіозу між культурами, економіками, країнами, народами. Це стосується й формування еліт різних країн і суспільств.

Аналіз останніх наукових публікацій показав, що соціокультурні аспекти вивчення гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах були розглянуті у роботах В. Біблер, В. Копілевич, Т. Поясок, Н. Складенко, І. Тараненко та інших. Процес формування компетентності на базі

гуманітарних дисциплін вивчався у працях Н. Білоцерківської, Т. Поясок, а решта доробків орієнтуються на англійську чи німецьку мови. Вивчення стану розробленості окресленої проблеми дає підстави для висновку, що питання вивчення психолого-педагогічних дисциплін у контексті формування соціокультурної компетентності інженера до сьогодні в Україні залишається не дослідженим.

Тому *мета* дослідження полягає у з'ясуванні ролі психолого-педагогічних дисциплін у процесі професійної підготовки майбутнього інженера.

Аналіз одержаних на сьогодні даних висвітлює загальну прагматичну тенденцію, яка існує в суспільстві та відбивається у сфері вищої технічної освіти. Вона полягає в тому, що студенти з їхніми кар'єрно орієнтованими цінностями віддають перевагу саме тим гуманітарним дисциплінам, які сприяють майбутньому професійному успіху. У зв'язку з цим необхідно поновому подивитися на зміст і методику викладання гуманітарних дисциплін, посиливши їхню практичну спрямованість.

Мінімум психолого-педагогічної підготовки випускника забезпечує формування готовності до вирішення соціальних, громадянських завдань та до самоосвіти, сприяє засвоєнню культури комунікації, адаптації, мобільності до швидкозмінних соціально-економічних умов. Психолого-педагогічні знання та вміння полягають в організації спільної діяльності, співробітництві, спілкуванні людей; попередженні та вирішенні конфліктів; навчанні й підвищенні кваліфікації персоналу, вирішенні соціально-виховних завдань у трудовому колективі; стимулюванні та забезпеченні власного особистісно-професійного зростання протягом всього життя; розвитку творчого потенціалу, організації сімейного життя й гуманістичного виховання дітей в родині, їхній повноцінний розвиток.

Особливості підготовки фахівців інженерно-технічного напрямку та процесу формування СКК незмінно пов'язані з вирішенням ряду суперечностей, а саме: вимогами держави до якості підготовки фахівців та невідповідністю соціально-культурних умов розвитку особистості, які спрямовані на формування її професійної компетентності; потребою ринку праці в конкурентоспроможних фахівцях інженерно-технічного напрямку, здатних до міжособистісної комунікації, та недостатнім рівнем сформованості у них соціокультурної складової професійної підготовки; необхідністю формування соціокультурної компетентності студента технічного університету та відсутністю розробленості навчально-методичного забезпечення цього процесу. Усунення суперечностей та зміна пріоритетів системи освіти засвідчили, що вимоги до конкурентоздатного фахівця пов'язані з гуманітарною спрямованістю.

Ці знання особливо важливі за умови експлуатації автоматизованих систем та технічних засобів, які входять до складу соціально-економічних систем, коли необхідно враховувати поведінку, працездатність та стомлюваність фахівця за різних умов і режимів роботи. Цикл розвитку науки і виробництва, що періодично повторюється, від інтеграції знань до нової їх диференціації та подальшої інтеграції на більш високому рівні, повністю реалізований в НТУ «ХПІ» за роки його існування. На різних етапах запиту суспільства суттєва значущість наукової, виробничої і навчальної діяльності у роботі ВТНЗ була нерівнозначною, але в будь-який час вони складали єдине ціле, забезпечуючи процес накопичення знань, упровадження їх у виробничу діяльність і підготовку нового покоління технічної інтелігенції та наукових кадрів для забезпечення життєдіяльності держави і ВТНЗ.

Саме на базі НТУ «ХПІ» було запроваджено зміни, пов'язані із введенням циклу психолого-педагогічних дисциплін до категорії обов'язкових для вивчення майбутніми інженерами, а також впроваджено програму зі збільшення обсягу годин на гуманітарну складову підготовки майбутнього фахівця. Дисципліни психолого-педагогічного циклу не є фундаментальними для вищих технічних навчальних закладів України. Однак, для підготовки майбутнього інженера життєво та професійно необхідні соціокультурні знання, вміння, навички та досвід діяльності, які він отримує під час їх вивчення. Перед вищою школою постає завдання сформуванню фахівця, здатного ефективно вирішувати актуальні професійні та побутові проблеми в ході своєї діяльності, тобто сформувати компетентного інженера, що володіє соціокультурною компетентністю. Для його вирішення виникає потреба у розкритті особливостей формування соціокультурної компетентності студентів технічних університетів.

Сукупність характеристик фахівця як особистості, як суб'єкта діяльності, як студента, що здобув вищу інженерну освіту, дозволяє побудувати його певну структуру, змодельовати його сутність, яка б відповідала вимогам сучасності. Структура майбутнього інженера на сьогодні – це опис суттєвих характеристик особистості: базові основи професійно значущих якостей (професійна свідомість та самосвідомість, професійно-ціннісні орієнтації, професійно обумовлені якості); готовність до професійної діяльності (морально-психологічна, змістовно-інформативна, операційно-діяльнісна); готовність до розвитку та саморозвитку тощо, – які розвивають за допомогою навчальних дисциплін гуманітарної спрямованості [1, с. 25-27]. Тому до фундаментального багажу знань інженера повинні входити знання з

дисциплін гуманітарного циклу, що сприятимуть гнучкості мислення та адекватній реакції на низку швидкісних змін. Процес поєднання технічного і гуманітарного компонентів породить фахівця нового покоління, здатного однаково контролювати емоційне напруження та ефективно взаємодіяти в людському середовищі, а також передбачати наслідки своєї діяльності та вдосконалюватися завдяки досвіду, отриманому від попередніх поколінь. Виникає потреба до професійної підготовки фахівця вести соціокультурну компетентність, яка має свої особливості.

Професійна підготовка фахівців інженерно-технічного напрямку, не підкріплена гуманітарними знаннями, може призвести до того, що результати інженерної діяльності суперечитимуть інтересам формування соціокультурного середовища XXI століття [2, с. 179]. Тобто гуманізація інженерно-технічної освіти здійснюється передусім шляхом забезпечення навчально-освітнього процесу викладанням дисциплін гуманітарного циклу, у контексті яких формується здатність до правильної розстановки цінностей, уявлення про культуру як про вираження загальнолюдського інтересу з метою створення стимулів до самовдосконалення та самоосвіти. Це сприяє формуванню спеціалістів як інтелектуальних, творчих особистостей, готових вирішувати складні науково-технічні проблеми, усвідомлювати соціальне значення діяльності і брати відповідальність перед суспільством за прийняті рішення [3, с. 179]. Підготовка інженерних кадрів повинна обов'язково виходити з подвійності природи техніки, тобто її об'єктивного і суб'єктивного компонентів [3, с. 177].

Багато студентів вважають, що гуманітарні знання допомагають розібратися в навколишній дійсності, у самому собі та інших людях, бо поняття гуманізму є відображенням людяності в поведінці особистості, ствердженням поваги до її цінностей [4; с. 24]. До гуманітарних відносять знання в галузі філософії, соціології, управління, педагогіки, етики, психології тощо [2, с. 86]. Недостатність знань молодих фахівців про своє внутрішнє «Я», духовний світ, особливості свого характеру, які сприяють саморозвиткові та самореалізації, організаторських здібностей, гнучкості в поведінці можливо компенсувати за рахунок засвоєння змісту психолого-педагогічних дисциплін, які є частиною гуманітарного знання. Їхнє вивчення спонукає студентів набувати досвіду розуміння себе та інших, допомагає сформуванню потреби в поєднанні психологічної та педагогічної складових із метою подолання в собі особистісних та професійних вад, а також для саморозвитку та самовдосконалення.

Багато хто з молодих інженерів не володіє знаннями щодо

принципів спілкування у спільній діяльності з колегами. Вони здебільшого незнайомі із системою особистісних цілей та міжособистісних відносин, із засобами розвитку психологічних якостей, необхідних для трудової діяльності. Психологічні особливості окремої особистості, групи, колективу чи організації як суб'єктів та об'єктів діяльності, а також психологічні закономірності взаємодії суб'єкта з об'єктом тощо вирішує психологія управління, яка входить до психолого-педагогічного циклу [5].

Курс психолого-педагогічних дисциплін, який є частиною професійної підготовки студента технічного університету, зокрема НТУ «ХПІ», забезпечує формування ціннісних уявлень про особистісні особливості людини як чинника успішності, здійснення навчальної та професійної діяльності, розвиток умінь учитися, підвищувати культуру розумової праці та рівень самоосвіти. А. Джантиміров вважає, дисципліни цього циклу впливають на розвиток педагогічної самосвідомості та творчої індивідуальності майбутнього інженера, що виявляються у способах аналізу, проектування і рефлексії освітньої діяльності. Кожна додана до базового циклу педагогічно спрямована дисципліна повинна забезпечувати реальну теоретичну, практичну, методологічну, технологічну, педагогічну та виховну підготовку, виробляти мотивацію до поповнення знань і вмінь, формувати більш високий рівень підготовки до самостійної діяльності[6].

За Конституцією України, іншими державними актами одним із головних напрямів гуманітарної політики є всебічне сприяння підвищенню національно-духовного рівня особистості, збереження ціннісного надбання попередніх поколінь, співпраця з іншими країнами через гуманітарні програми та гуманітарну допомогу тощо [7, с. 485]. Саме тому В. Бабак і Е. Лузік пропонують покласти в основу змісту фундаментальної підготовки загальнолюдські (норми людського співжиття) та національно орієнтовані цінності (ідея національного самовизначення, національна культурна традиція). Ці категорії повинні відповідати соціальним нормам того суспільства, де на цей час перебуває особистість, і де відбувається процес її формування, становлення та розвитку як фахівця інженерно-технічного напрямку. Незважаючи на те, що соціальні норми є регулятором поведінки особистості, разом із тим, для кожної людини вони виступають у якості особливих цінностей – нормативних [8, с. 34].

Індивідуалізоване вибудовування кожним суб'єктом свого повсякдення та осмислення його відповідно до соціокультурних норм сучасності складає сутність процесу формування студентів як суб'єктів соціокультурної діяльності [9, с. 92]. Суспільні норми, вимоги, ідеали,

цінності культури сприймаються і привласнюються особистістю індивідуально та вибірково [8, с. 35]. За умови формування власної системи цінностей молоді люди орієнтуються не тільки на суспільну аксіологічну систему, але й на обрані ними зразки для наслідування.

Провідні вчені НТУ «ХПІ»[10] успішно розвивають концепцію формування національної гуманітарно-технічної еліти, яка передбачає застосування провідних освітніх тенденцій для формування й розвитку досконалого фахівця XXI століття, здатного адекватно реагувати на вимоги суспільства та відповідати найвищим запитам соціально-економічного середовища. Ця концепція передбачає включення до фундаментальної підготовки дисциплін психолого-педагогічного спрямування, поєднання матеріального світу фахівця із духовним, ціннісним, використання досвіду попередніх поколінь, насамперед – досвіду діяльності, та використання в якості базису процесу отримання вищої освіти і підготовки фахівця чотири дидактичні одиниці (знання – уміння – навички – досвід діяльності) та емоційний компонент. Таким чином перед нами постає модель створення компетентної особистості, суб'єкта діяльності, здатного швидко пристосовуватися до соціального середовища.

Важливість предметів гуманітарного блоку для становлення особистості студента технічного вищого навчального закладу зумовлена їхнім сприянням розвиткові творчої активності; формуванню особистісної готовності до застосування технічних знань і вмінь; розвиткові комунікативних та організаторських здібностей; формуванню загальнолюдських цінностей; засвоєнню знань з інженерної психології, психології праці й культури безпеки; розвиткові здатності до безперервної освіти протягом життя та перенавчанню в разі необхідності [11, с. 35]. За таких умов у зв'язку з потребою в умінні мобілізувати свій особистий потенціал для вирішення різноманітних завдань пріоритетним стає самостійний пошук потрібної інформації, тобто майбутній фахівець повинен не тільки користуватися загальноприйнятими знаннями, а й уміти постійно оновлювати оперативну частину свого міжкультурного досвіду [12].

На сучасному етапі перебігу змін у вищій освіті спостерігається тенденція до зменшення часу на аудиторні заняття і збільшення часу на самостійну роботу. Зменшення відбувається за рахунок скорочення аудиторних занять, відведених на вивчення гуманітарних дисциплін, зокрема психолого-педагогічних. На розподіл навчального часу впливає тенденція врахування умов Болонської угоди та спрямованість на європейський сценарій розвитку вищої освіти. З одного боку, воно обмежує вибір матеріалу для викладання, методів і технологій; негативно впливає на формування ціннісно-мотиваційної складової компетентності студентів. З іншого боку, це

надає можливість широкого вибору суб'єктом навчання предметів, методів та технологій засвоєння знань, набуття умінь і навичок, досвіду діяльності, а крім цього – часу, місця та умов (температура, освітлення тощо) отримання освіти. Це сприяє підвищенню рівня всіх проявів «самості» та підготовки майбутніх фахівців. Отже, в будь-якому випадку цей факт впливатиме на формування соціокультурної компетентності в майбутніх інженерів, особливо це стосуватиметься процесу викладання психолого-педагогічних дисциплін (необхідно цілеспрямовано здійснювати відбір матеріалу, а також вибір методик та технологій його подання, та забезпечувати умови для самостійної роботи).

Дисципліни циклу в соціокультурному контексті змінюють зміст таким чином, щоб студент технічного університету мав змогу відповідати затребуваному суспільством і соціокультурним середовищем рівню професіоналізму. Так наприклад, знання спілкування в різних соціальних групах модифікується у спілкування з різними поколіннями, виконавцями різних соціальних ролей та релігій, рас тощо на основі власного й набутого досвіду з метою удосконалення життєдіяльності в усіх її проявах; уміння розпізнавати функції емоцій – вміння любити все живе, позитивно сприймати будь-яку діяльність тощо; навички розпізнавання моделей поведінки – у виявленні інтересу до подій суспільного та культурного життя своєї спільноти та оцінку моделей з урахуванням ментальності учасників тощо. Знання закономірностей стосунків набувають національно-культурного характеру з урахуванням моральних норм усіх людей, зокрема тих, хто не належить до спільноти суб'єкта діяльності. До навички використовувати етику міжособистісного спілкування в процесі професійної діяльності додається емоційно-позитивне насичення процесу взаємодії колег. Уміння розрізнати механізми психологічного впливу та захисту трансформується у знаходження адекватних способів соціокультурної життєдіяльності, необхідність співвідносити національні психологічні риси зі своїми власними тощо. Перспектива використання дисциплін цього циклу позитивно впливає на модернізацію вищої технічної освіти та дає можливість постійного розвитку та саморозвитку фахівця інженерно-технічного профілю.

Список літератури: 1. Мендель Б. Р. Интеллектуальная игра как компонент образовательной практики : моделирование развития профессионально значимых качеств специалиста / Б. Р. Мендель // Педагогические технологии. – 2007. – № 1. – С. 23–36. 2. Інженер ХХІ століття: особистість і професіонал в світі гуманізації та гуманітаризації вищої технічної освіти / за ред. М. Є. Добрускіна. – Х. : Рубікон, 1999. –

512 с. 3. Шиліна Н. Є. Процес гуманізації інженерної освіти як фактор розвитку соціокультурного світогляду майбутнього спеціаліста / Н. Є. Шиліна // Наука і освіта. – 2009. – № 1/2. – С. 177–180. 4. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога: навч. Посіб. / Л.Л. Хоружа. – К. : Академвидав, 2012. – 208 с. 5. Романовський О. Г. Підготовка майбутніх інженерів до управлінської діяльності : [монографія] / О. Г. Романовський. – Х. : Основа, 2001. – 324 с. 6. Джантіміров А. Ю. Багаторівнева підготовка інженерно-педагогічних кадрів для професійно-технічних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / А. Ю. Джантіміров; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К., 2007. – 234 с. 7. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посібник / Н. Є. Мойсеюк. – 5-те вид., доп. і перероб. – К., 2007. – 656 с. 8. Шиянов Е. Н. Аксиологические основания процесса воспитания / Е. Н. Шиянов // Педагогика. – 2007. – № 10. – С. 33–37. 9. Жук О. Л. Беларусь : компетентностный подход в педагогической подготовке студентов университета / О. Л. Жук // Педагогика. – 2008. – № 3. – С. 99–105. 10. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л. Л. Концепція формування гуманітарно-технічної еліти в НТУ «ХПІ» та шляхи її реалізації : навч.-метод. посібник / Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ, О. С. ПОНОМАРЬОВ. – Х. : НТУ «ХПІ», 2004. – 416 с. 11. Волобуєва О. Ф. Формування професійно-комунікативної спрямованості у слухачів мовної спеціальності військових вузів (психолого-лінгвістичний аспект) : дис. ... канд. психол. наук : 20.02.02 / О. Ф. Волобуєва. – Хмельницький : НАПВУ, 1999. – 194 с. 12. Луговий В. І. Тенденції розвитку педагогічної освіти в Україні : (теор.-методол. аспект) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Луговий Володимир Іларіонович. – К., 1995. – 429 с.

Вибіркова бібліографія (транслітерована): 1. Mendel' B. R. Yntellektual'naya yhra kak komponent obrazovatel'noy praktyky : modelyrovanye razvytyya professional'no znachymykh kachestv spetsyalysta / B. R. Mendel' // Pedagogicheskiye tekhnologyy. – 2007. – # 1. – S. 23–36. 2. Inzhener KhKhI stolittya: osobystist' i profesional v sviti humanizatsiyi ta humanitaryzatsiyi vyshchoyi tekhnichnoyi osvity / za red. M. Ye. Dobruskina. – Kh. : Rubikon, 1999. – 512 s. 3. Shylyna N. Ye. Protsees humanizatsiyi inzhenernoyi osvity yak faktor rozvytku sotsiokul'turnoho svitohlyadu maybutn'oho spetsialista / N. Ye. Shylyna // Nauka i osvita. – 2009. – # 1/2. – S. 177–180. 4. Khoruzha L.L. Etychnyy rozvytok pedahoha: navch. Posib. / L.L. Khoruzha. – K. : Akademyvdav, 2012. – 208 s. 5. Romanovskyy O. H. Pidhotovka maybutnikh inzheneriv do upravlinskoyi dil'nosti : [monohrafiya] / O. H. Romanovskyy. – Kh. : Osнова, 2001. – 324 s. 6. Dzhanhimirov A. Yu. Bahatorivneva pidhotovka inzhenerno-pedahohichnykh kadriv dlya profesiyno-tekhnichnykh

navchal'nykh zakladiv : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / A. Yu. Dzhantimirov; In-t ped. osvity i osvity doroslykh APN Ukrainy. – K., 2007. – 234 s. 7. Moyseyuk N. Ye. Pedagogika : navch. posibnyk / N. Ye. Moyseyuk. – 5-te vyd., dop. i pererob. – K., 2007. – 656 s. 8. Shyyanov E. N. Aksyolohycheskye osnovanyya protsessa vospytanyya / E. N. Shyyanov // Pedagogika. – 2007. – # 10. – S. 33–37. 9. Zhuk O. L. Belarus' : kompetentnostnyy pokhod v pedagogicheskoy podhotovke studentov unyversyteta / O. L. Zhuk // Pedagogika. – 2008. – # 3. – S. 99–105. 10. Tovazhnyans'kyu L. L. Kontseptsiya formuvannya humanitarno-tekhnichnoyi elity v NTU «KhPI» ta shlyakhy yiyi realizatsiyi : navch.-metod. posibnyk / L. L. Tovazhnyans'kyu, O. H. Romanovs'kyu, O. S. Ponomar'ov. – Kh.. : NTU «KhPI», 2004. – 416 s. 11. Volobuyeva O. F. Formuvannya profesiyno-komunikatyvnoyi spryamovanosti u slukhachiv movnoyi spetsial'nosti viys'kovykh vuziv (psykholoho-linhvistychnyy aspekt) : dys. ... kand. psykholoh. nauk : 20.02.02 / O. F. Volobuyeva. – Khmel'nyts'kyu : NAPVU, 1999. – 194 s. 12. Luhovyy V. I. Tendentsiyi rozvytku pedagogichnoyi osvity v Ukraini : (teor.-metodoloh. aspekt) : dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.01 / Luhovyy Volodymyr Ilarionovych. – K., 1995. – 429 s.

Квасник О.В.

РОЛЬ ЦИКЛУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ІНЖЕНЕРА

Розкрито зміст психолого-педагогічної підготовки у вищому технічному навчальному закладі, з'ясовано роль психолого-педагогічних дисциплін для майбутнього фахівця інженерно-технічного профілю, його професійної й соціокультурної діяльності. Проаналізовано та показано сучасний стан психолого-педагогічної підготовки у ВТНЗ на прикладі НТУ «ХПБ».

Ключові слова: фахівець інженерно-технічного профілю, соціокультурна компетентність, дисципліни психолого-педагогічного циклу, саморозвиток, самовдосконалення

Квасник О.В.

РОЛЬ ЦИКЛА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН В СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО ИНЖЕНЕРА

Раскрыто содержание психолого-педагогической подготовки в высшем техническом учебном заведении, определена роль психолого-педагогических дисциплин для будущего специалиста инженерно-технического профиля, его профессиональной и социокультурной деятельности. Проанализировано и показано современное состояние психолого-педагогической подготовки во ВТУЗ на примере НТУ «ХПБ».

Ключевые слова: специалист инженерно-технического профиля, социокультурная компетентность, дисциплины психолого-педагогического цикла, саморазвитие, самосовершенствование

Kvasnyk O.V.

ROLE OF CYCLE OF PSIKHOLOGO OF PEDAGOGICAL DISCIPLINES IN SYSTEM OF PREPARATION OF FUTURE ENGINEER

Exposed maintenance of psikhologo of pedagogical preparation in higher technical educational establishment, the role of psikhologo of pedagogical disciplines is certain for the future specialist of inzhenerno-tekhnicheskogo type, his professional and sociokul'turnoy activity. Analysed and rotined the modern state of psikhologo of pedagogical preparation in VTUZ on the example of NTU «KHPI».

Keywords: specialist engineering profile, sociocultural competence, discipline of psycho-pedagogical cycle, self, self

Стаття надійшла до редакції 05.04.2015

УДК 159.923

Ланских М.В.

Белгород, Россия

ОСОБЕННОСТИ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ И УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРНЫХ КАДРОВ

Современный уровень развития и характер общественного производства, связанный со стремлением интегрироваться в мировое хозяйство, свидетельствует о необходимости существенных преобразований в этой области, успешная организация которых может быть проведена, по нашему мнению, только при наличии высокопрофессионального кадрового обеспечения, отвечающего требованиям мирового образовательного пространства.

Важной и актуальной проблеме подготовки таких кадров была посвящена Общероссийская научно-практическая конференция «Подходы к формированию национальной доктрины инженерного образования России в условиях новой индустриализации». Специалисты обсуждали проблемные ситуации в инженерном образовании РФ, инструменты для оценки и регулирования его качества, практико-ориентированные образовательные технологии и роль промышленных предприятий в обучении инженеров.